

goed zien."

"Die wigvormige staart bij de Zeearend kun je alleen zien als hij vliegt."

Nou...dat doet deze dus niet."

"Wat zien jullie? Waarom lopen jullie niet door? Wij zaten al bijna op de Vliehors."

"Een Zeearend of een Steenarend, daar zijn de geleerden het nog niet over eens."

"Waar?"

"Zie je die paal aan het eind van het plasje?"

"Ja... Dat?...Dat is een Zeearend. Ik zie geen wit....een juveniel of een tweede of derde jaars vogel."

"???????"

"Net was er wel wat wit te zien onder de keel."

"Misschien wat opwaaiende veren."

"?????"

"Het is geen Zeearend. Ik heb zo mijn twijfels. Ik heb in de Alpen Steenarenden gezien en die hadden dezelfde, gestrekte houding. Een Zeearend is veel plomper en heeft een veel dikkere snavel."

"Zie jij die dan?"

"Oooooooh.....hij gaat vliegen."

"Allemachtig....wat een lap vogel, zeg!!!"

"Het is in ieder geval geen Buizerd, dat is zeker!"

"Sorry mensen...Ik heb me vergist. Het is geen Steenarend...het is een juveniele Zeearend. Je kan nu duidelijk die wigvormige staart zien."

"Hij strijkt neer!"

"Ja....n u kun je dat plumpe van een Zeearend goed zien."

"Hij vliegt weg....!"

"Geen wit te zien...n u kun je duidelijk zien dat het een juveniele Zeearend is en geen Steenarend."

"Wat is het verschil tussen een juveniele Zeearend en een Steenarend dan?"

"Een Steenarend heeft....."

Ziehier een summiere weergave van de drukke conversatie over een vogel die via Buizerd, Zeearend en Steenarend toch een Zeearend werd.

Later op het strand hebben we de Zeearend langdurig kunnen waarnemen. Gekscherend wordt wel eens gesproken over een "vliegende deur". Echt het is zo! Zijn grote, brede, bijna rechthoekige vleugels met een spanwijdte van ruim 2 meter hebben de vorm van een deur.

Het was voor mij de tweede waarneming van een Zeearend, maar voor velen de eerste. Als zo'n grote roofvogel met die zware kop en dikke snavel op zo'n 40 tot 50 meter van je vandaan op die machtige vleugels over je heen komt zeilen, dan wordt je wel even stil....

Paddenbescherming 1991

Jelle van Dijk

Inleiding

Met ingang van dit jaar is de bescherming van padden in het Langeveld een nieuwe fase ingegaan. In 1974 startte onze vereniging met een proeftraject langs de Kappelleboslaan. Langs een weggedeelte van ongeveer 300 meter werden aan beide zijden lage gaashekken geplaatst, waarbij om de 50 meter zogenaamde valemers werden ingegraven. Omdat al spoedig bleek dat deze wijze van beschermen te arbeidsintensief was om ook langs de Vogelaardreef, het belangrijkste traject, te worden toegepast, werd in overleg met de gemeente Noordwijk een betere oplossing gezocht. In 1977 werd begonnen met het plaatsen van hekken en omleidingsborden op avonden dat sterke trek van padden was ge-

constateerd. Op avonden met minder sterke trek zouden zoveel mogelijk padden "met de hand" worden overgezet. Door het sterk toegenomen verkeer over de Vogelaardreef werd dit overzetten een bijzonder gevaarlijk karwei. Verder werden steeds frequenter vernielingen aan de hekwerken vastgesteld.

In overleg met gemeente en provincie werd in 1990 begonnen met de aanleg van enkele proeftunnels onder de Vogelaardreef. Dit riep felle protesten op bij de aanwonenden die een continue geluidsoverlast vreesden. Deze protesten leidden er toe dat gevraagd werd de bezigheden op te schorten. De paddenbescherming vond in 1990 dan ook plaats op de wijze zoals die al jaren, hoe gebrekkig ook, had gefunctioneerd.

In juni werd door wethouder Willms het overleg met onze vereniging hervat. Eerst legden wij een plan op tafel dat voorzag in een (gedeeltelijke) afsluiting van Kappelleboslaan en Vogelaardreef gedurende een periode van vijf weken in de nachtelijke uren. Toen dit werd afgewezen werd een tunnelplan ingediend, gebaseerd op de ervaringen met de eerste paddentunnel van ons land bij Bergen (NH). Door de hoge kosten van het laatstgenoemde plan en de aanpassingen van het wegdek die dit plan met zich mee zou brengen, werd teruggegrepen op het eerder gelanceerde idee om te komen tot be-

tere afzettingen. Het overleg hierover verliep voorspoedig, waardoor gelukkig nog net voor het begin van de paddentrek de nieuwe installatie geplaatst kon worden.

De nieuwe situatie

In de eerste dagen van maart 1991 werden de volgende installaties aangebracht:

- op ruime afstand van de buitenste hekken, aan de Randweg en de Ruigenhoekerweg, zijn knipperlichten aangebracht.
- vier stevige, draaibare hekken zijn geplaatst aan het begin van de Kapelleboslaan, kruising Langevelderslag en hoek Duinschoten/Vogelaardreef. Deze hekken sluiten de halve rijbaan af en zijn voorzien van twee verkeersborden (verboden voor al het rijdend verkeer, verplicht links- of rechtsaf te slaan) en kunnen in de straat en langs de zijkant worden vastgezet.
- twee omleidingsborden op de hoek Duinschoten Langevelderlaan.
- schijnwerpers op alle plaatsen waar hekken zijn geplaatst.

Verder werden zeven sleutelsets beschikbaar gesteld, zodat elke dagploeg over eigen sleutels kon beschikken.

Informatieverstrekking aan aanwonenden en medewerkers

Op 1 maart werd bij alle aanwonenden een brief bezorgd waarin de nieuwe situatie uiteen werd gezet. Er werd geprobeerd zoveel mogelijk de brief persoonlijk af te geven. Als er niet werd opengedaan, werd de brief in de brievenbus gedeponneerd. Bij deze brief was ook het dienstrooster van de surveillanten gevoegd. Hierdoor zouden de aanwonenden in staat zijn de dienstdoende surveillant te bellen, indien plotseling sterke paddentrek mocht optreden. Deze brief en het dienstrooster werden ook bij de familie Westerop aan de Langevelderslag, bij de Noordwijkse politie en bij het gemeentehuis bezorgd.

In de eerste week van maart werd met de nummer één van elke dagploeg de gehele installatie in het Langeveld beproefd, waarbij zorgvuldig de nieuwe instructies werden doorgenomen.

Het weer in maart en april 1991

De ervaring van de laatste vijftien jaar heeft geleerd dat paddentrek vooral te verwachten is op de eerste avonden in het voorjaar waarbij een combinatie van regenachtig weer, weinig wind en temperaturen omstreeks 10 C optreedt.

Met een gemiddelde etmaaltemperatuur van 8.3 C was maart 1991 de warmste maartmaand van deze eeuw! Deze relatief hoge temperaturen (mei 1991 haalde dit niet!) deden zich vooral in de eerste twee decaden voor. Hierbij kan nog worden aangetekend dat vooral de tweede decade vele dagen met regenachtig weer kende. Na 21 maart draaide de wind naar NW en brak een periode met droog weer en vaak nachtvorst aan. Deze periode duurde tot 2 april toen het zachter werd (9 C), terwijl er ook enige regen viel. De eerste decade van april was verder onstabiel met soms wat lichte regen en op enkele dagen harde wind uit ZW. De periode 10-15 april werd gekenmerkt door bijzonder fraai weer met

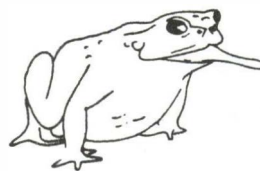
middagtemperaturen van 15-20 C! Hierna begon een periode met wind uit NW tot N, waarbij de middagtemperaturen zelden de 10 C bereikten. Op enkele dagen (18, 19, 21 en 22 april) was van lichte regen sprake.

Data waarop de hekken werden geplaatst

Gelet op de beschrijving van het weer in maart en april zal het niet verbazen dat vooral in de eerste twee decaden van maart de hekken regelmatig geplaatst werden. De hekken werden geplaatst op: 5 maart, 6 maart, 9 maart, 10 maart, 11 maart, 12 maart, 14 maart, 15 maart, 16 maart, 18 maart, 19 maart, 20 maart, 22 maart, 23 maart en 2 april.

Bijzonderheden

- De sterkste trek vond plaats in de avond van 20 maart. Op die avond was de temperatuur 14 C terwijl het voortdurend hard regende bij weinig wind.
- Ten minste driemaal werd door de aanwonenden gebeld om de hekken te plaatsen, terwijl tweemaal de Noordwijkse politie om plaatsing van de hekken vroeg.
- Op zaterdagavond 16 maart werden van het hek bij de Jeugherberg twee verkeersborden gestolen. Op maandag 18 maart waren deze reeds door de gemeente vervangen.
- Op zaterdagavond 23 maart werd het hek bij de Jeugherberg door jongelui uit de borg getrokken en de straat op geduwd. Hierdoor ontstond een gevaarlijke situatie omdat uiteraard de schijnwerper niet op dit hek geplaatst stond. De dienstdoende surveillanten brachten het hek terug in de oorspronkelijke positie en hielden verder deze avond een oogje in het zeil.

- In de week van 25 maart ontving de gemeente Noordwijk een schrijven van Camping Jan de Wit. Door de vele afzettingen in de eerste twee decaden van maart werd gevreesd dat bij het voortduren van deze situatie een ernstige inkomstenderving zou ontstaan. Op verzoek van de gemeente Noordwijk voerde ondergetekende op 28 maart een gesprek met de heer Jan de Wit, waarin hij de bijzondere situatie van maart 1991 uitlegde. Met klem werd de bewering weersproken dat de Duitse en Engelse gasten geen enkel begrip voor deze vorm van paddenbescherming op zouden kunnen brengen. Op 29 maart plaatste de gemeente Noordwijk twee bordjes op de buitenste hekken. Op deze bordjes stond duidelijk aangegeven hoe Camping Jan de Wit kon wor-

den bereikt.

- Driemaal werd vastgesteld dat personen uit Haarlem speciaal voor de padden naar het Langeveld kwamen en eigenhandig aan de hekken gingen sjoeren.

Zaken die verbeterd kunnen worden

Op 18 juni werd opnieuw met wethouder Willms en de heer Turion van Gemeentewerken gesproken. Hierbij werd door ons verslag uitgebracht over het afgelopen seizoen. Tevens werden enkele verbeteringen voorgesteld. Gevraagd werd om de buitenste hekken te voorzien van een bord "Omleiding". Ook de situatie bij de kruising Langevelderslag / Vogelaardreef moet verbeterd worden. Voorgesteld is om op avonden dat de hekken zijn geplaatst de Wilgendam open te stellen voor het autoverkeer, zodat de Langevelderslag bereikbaar blijft zonder het "paddentraject" te moeten berijden. Verder werden nog enkele kleine technische verbeteringen aan de installaties voorgesteld.

Doorrijden

Bij het overleg van 18 juni is ook weer gesproken over volledige afzettingen. Na afloop van het seizoen zou

Lezen in het duin

Ees Aartse

Lezen in het Duin, door Gert Baeyens en Jaap Duyve. Samengesteld naar gegevens van F.P. van den Berg. Historie en landschap van de Amsterdamse Waterleidingduinen.

Stadsuitgeverij Gemeentewaterleidingen Amsterdam. Prijs: f 59,50

Een stukje voorgeschiedenis

In 1976 begon een aantal leden van onze vereniging met het inventariseren van broedvogels van het zuidelijk deel van de AW-duinen. Ook Frans van den Berg maakte deel uit van ons groepje. Wim Baalbergen werkte jaarlijks de inventarisatiegegevens uit en ik maakte van zijn gegevens het verslag. Voor het nodige kaartmateriaal had ik regelmatig contact van Frans. Het was geen straf om door weer en wind op de fiets naar De Zilk te rijden, want het betekende iedere keer weer fijne verhalen over de mensen, de namen en gebeurtenissen in de AW-duinen. Frans bleek een fenomenale kennis te bezitten over dit duingebied, niet alleen over vogels, planten en paddestoelen, maar ook over de geschiedenis van dit gebied, de vroegere bewoners, gekke gebeurtenissen, hoe bepaalde namen waren ontstaan, de jachtopzieners, de bewakers, te veel om op te noemen. In de AW-duinen is niets gebeurd of kon niets gebeuren of Frans wist het.

Toen ik in 1978 namen onze vereniging in de Overleggroep Natuurbeheer kwam, had ik al eens gewezen op de grote kennis die Frans bezat over de AW-duinen. In het verslag van de vergadering van deze Overleggroep

hier immers op terug gekomen worden. Op diverse avonden is gekeken hoeveel auto's de halve afzettingen negeren. Dit verschilde sterk per avond. De avonden in het weekend wisten zich in negatieve zin te onderscheiden, maar op de avond met de sterkste trek werden gelukkig slechts drie auto's in een uur waargenomen. Verder werd vastgesteld dat laat op de avond en in de vroege morgen meer auto's de hekken passeerden dan direct na het vallen van de duisternis. Gelet op de ervaringen in 1991 is (nog) niet aan de gemeente gevraagd om tot een volledige afzetting over te gaan.

Deelnemers

De paddenbescherming in het Langeveld werd dit jaar gerealiseerd door Pim Edelaar, Dave Zappey, Paul van der Linde, Piet van der Luyt, Henk van Duyn, Heinz Selter, Jelle van Dijk, Kees Verweij, Hein Verkade, fam. Heymans, Rien Sluys, Jan Jacobs, Erwin Vink, Leen van Duyn en Willem Baalbergen.

Leden die ook actief aan de paddenbescherming willen meewerken, kunnen zich aanmelden bij Jelle van Dijk, L. Hellenberghof 32, tel. 01719-10833. Sommige medewerkers willen (na soms meer dan tien jaar!) dit werk wel eens aan een ander overdragen.

van 13 oktober 1980 staat genotuleerd:

"Aartse deelt mede contact te hebben gehad met v.d. Berg, deze is bezig met het opsporen en inventariseren van namen in het duingebied. Voor 70% is dit werk gereed, de rest duurt echter nog wel even. Vooruitlopend op publikatie van dit onderzoek is v.d. Berg bereid een stukje te schrijven voor "Waterwereld" over de problemen die ontstaan bij het opsporen en de verklaring van oude namen. Als het gehele project voltooid is, wil v.d. Berg de gegevens publiceren in samenwerking met GW, b.v. in boekvorm. v. Bekhoven zal hierover contact opnemen met v.d. Berg."

Van de kant van AW-duinen is Frans inderdaad benaderd om een artikelje te schrijven in "Waterwereld", het onregelmatig verschijnende bedrijfsblad van de Gemeentewaterleidingen. Frans heeft een drietal wandelingen beschreven in het zuidelijk duingebied, waarin hij veel informatie gaf over het landschap, de namen en de geschiedenis. Er was "veel te lezen in het duin",